

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни
«МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНІ ТА ФОНДОВІ РИНКИ»

рівень вищої освіти другий (магістр)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни вибіркова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.е.н., доц. Шуба М. В.

1. Навчальний контент:

Розділ 1. Еволюція та характеристика сучасного світового фінансового ринку.

Тема 1. Світовий фінансовий ринок.

Поняття, функція та еволюція світового фінансового ринку.

Структура світового фінансового ринку.

Місце України на міжнародному фінансовому ринку.

Тема 2. Світові фінансові центри.

Причини виникнення та умови, необхідні для отримання статусу фінансового центру.

«Класичні» і нові світові фінансові центри.

Перспективи виникнення нових фінансових центрів.

Співробітництво України з світовими фінансовими центрами.

Розділ 2. Сучасний стан міжнародного фондового та валютного ринків.

Тема 3. Основні поняття міжнародного фондового ринку

Інструменти фондового ринку: акції, облигації, інвестиційні сертифікати, опціони, ф'ючерси та інші деривативи.

Інвестиційні можливості фондового ринку.

Структура міжнародних фондових ринків: первинний і вторинний, біржовий та позабіржовий.

Учасники міжнародного фондового ринку: емітенти, інвестори, посередники.

Провідні світові фондові майданчики.

Технічний та фундаментальний аналіз фондового ринку.

Поняття та призначення фондового індексу.

Кредитні рейтинги як інструмент оцінки кредитного ризику.

Тема 4. Характеристика сучасного міжнародного фондового ринку.

Моделі фондового ринку.

Особливості ринку цінних паперів США.

Європейський досвід функціонування фондового ринку.

Японська модель фондового ринку.

Фондовий ринок України.

Фондові індекси як узагальнюючі індикатори стану фондових ринків у країнах ЄС, США, Японії та України.

Тема 5. Євроринок: сучасний стан та перспективи розвитку.

Основні причини появи та особливості євроринку.

Види єврооблігацій, їх переваги та недоліки.

Фактори, що впливають на прибутковість єврооблігацій.

Регулювання ринку єврооблігацій.

Участь українських емітентів та інвесторів на євроринку.

Тема 6. Світовий валютний ринок.

Структура світового валютного ринку, його особливості.

Міжнародний валютний ринок FOREX.

Регулювання валютних операцій.

Валютний ринок України як частина світового валютного ринку.

Тема 7. Сучасна світова валютна система.

Сутність і елементи світової валютної системи.

Еволюція світової валютної системи.

Характеристика сучасної світової валютної системи.

Протиріччя сучасної світової валютної системи.
Сучасні тенденції функціонування глобальної системи резервних валют.
Концепція реформування системи резервних валют як складової світової валютної системи.
Альтернативні варіанти розвитку глобальної системи резервних валют.

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:

Розділ 1. Еволюція та характеристика сучасного світового фінансового ринку.

Тема 1. Світовий фінансовий ринок (семінар-дискусія).

Кількість годин: 1 година

Питання для обговорення:

1. Місце України на міжнародному фінансовому ринку.
2. Стратегічна модель розвитку фінансового ринку України.
3. Особливості державного регулювання фінансового ринку України.

Тема 2. Світові фінансові центри (семінар-дискусія).

Кількість годин: 1 година

Питання для обговорення:

1. Співробітництво України з світовими фінансовими центрами.

Розділ 2. Сучасний стан міжнародного фондового та валютного ринків.

Тема 3. Основні поняття міжнародного фондового ринку (семінар).

Кількість годин: 2 години

Питання для обговорення:

1. Розглянути та проаналізувати діяльність провідних світових фондових майданчиків.
2. Визначити та проаналізувати інвестиційні можливості фондового ринку.

Тема 4. Характеристика сучасного міжнародного фондового ринку (семінар).

Кількість годин: 2 години

Питання для обговорення:

1. Дослідити фондові індекси як узагальнюючі індикатори стану фондових ринків у країнах ЄС.
2. Дослідити фондові індекси як узагальнюючі індикатори стану фондових ринків у США.
3. Дослідити фондові індекси як узагальнюючі індикатори стану фондових ринків у Японії.
4. Дослідити фондові індекси як узагальнюючі індикатори стану фондових ринків в Україні

Тема 5. Євrorинок: сучасний стан та перспективи розвитку (семінар).

Кількість годин: 2 години

Питання для обговорення:

1. Охарактеризувати регулювання ринку єврооблігацій.
2. Дослідити та проаналізувати участь українських емітентів та інвесторів на євrorинку.

Тема 6. Світовий валютний ринок.

Кількість годин: 2 години

Питання для обговорення:

1. Визначити особливості міжнародного валютного ринку FOREX.
2. Охарактеризувати валютний ринок України як частина світового валютного ринку.

Тема 7. Сучасна світова валютна система.

Кількість годин: 2 години

Питання для обговорення:

1. Визначити сучасні тенденції функціонування глобальної системи резервних валют.
2. Систематизувати та проаналізувати альтернативні варіанти розвитку глобальної системи резервних валют.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Світовий фінансовий ринок. Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю.	8	15
2	Тема 2. Світові фінансові центри. Формування особистої обґрунтованої точки зору щодо перспектив співробітництва України зі світовими фінансовими центрами. Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю.	8	15
3	Тема 3. Основні поняття міжнародного фондового ринку. З метою підготовки до практичного заняття та екзамену опрацювати лекційний матеріал та додаткову літературу за темою.	16	20
4	Тема 4. Характеристика сучасного міжнародного фондового ринку. Підготовка до семінарського заняття та поточної контрольної роботи.	12	15
5	Тема 5. Євроринок: сучасний стан та перспективи розвитку. З метою підготовки до практичного заняття та екзамену опрацювати лекційний матеріал та додаткову літературу за темою.	12	10
6	Тема 6. Світовий валютний ринок. Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю.	12	10
7	Тема 7. Сучасна світова валютна система. З метою підготовки до практичного заняття та екзамену опрацювати лекційний матеріал та ознайомитися з різними поглядами провідних вітчизняних та іноземних економістів-аналітиків, представників міжнародних організацій.	16	25
	Разом	84	110

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни:

Питання до екзамену

1. Структура світового фінансового ринку.
2. Еволюція світового фінансового ринку.
3. Причини виникнення та умови, необхідні для отримання статусу фінансового центру.
4. «Класичні» світові фінансові центри.
5. Офшорні фінансові центри.
6. Перспективи виникнення нових фінансових центрів.
7. Учасники міжнародного фондового ринку: емітенти, інвестори, посередники.
8. Операції, що проводяться фондовою біржею.

9. Ємність фондового ринку.
10. Ефективність фондового ринку.
11. Існуючі моделі фондового ринку.
12. Особливості ринку цінних паперів США.
13. Європейський досвід функціонування фондового ринку.
14. Японська модель фондового ринку.
15. Фондовий ринок України.
16. Основні причини появи євроринку.
17. Особливості євроринку.
18. Інструменти євроринку.
19. Види єврооблігацій, їх переваги та недоліки.
20. Фактори, що впливають на вартість запозичень для емітентів.
21. Учасники ринку єврооблігацій.
22. Процес отримання рейтингу цінних паперів емітента.
23. Характеристика інвестиційного рівня рейтингу.
24. Характеристика спекулятивного рівня рейтингу.
25. Методи розміщення емітованих боргових цінних паперів.
26. Рейтинг України і його значення для суб'єктів економіки.
27. Державне регулювання ринку єврооблігацій.
28. Регулювання ринку єврооблігацій професійними організаціями.
29. Структура світового валютного ринку.
30. Структура міжбанківського валютного ринку.
31. Характеристика спот-ринку.
32. Характеристика форвардних контрактів.
33. Цілі застосування форвардних контрактів.
34. Умови повного та часткового закриття форвардних контрактів.
35. Характеристика своп-угод.
36. Валютні позиції при валютних операціях.
37. Характеристика і причини виникнення відкритих валютних позицій.
38. Операційні і структурні валютні позиції.
39. Біржові термінові операції з валютою.
40. Характеристика й область застосування ф'ючерсних контрактів.
41. Характеристика й область застосування опціонів.
42. Стили опціонів.
43. Види опціонів.
44. Опціонна премія.
45. Параметри опціонів.
46. Фактори, що впливають на вартість (премію) опціонів.
47. Характеристика «свопціону».
48. Хеджери і спекулянти і їх відношення до валютних позицій.
49. Позиційні спекулянти і спекулянти-скальпери.
50. Міжнародний валютний ринок Форекс і його особливості.
51. Основні валютні пари на Форексі.
52. Учасники ринку Форекс.
53. Основні інструменти ринку Форекс.
54. Рекомендовані правила роботи на ринку Форекс.
55. Поняття та постулати технічного аналізу ринку Форекс.
56. Типи трендів ринку Форекс.
57. Цілі технічного аналізу.
58. Три групи новин, що враховуються фундаментальним аналізом.

4. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт): Приклад
екзаменаційного білету

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Назвіть причини виникнення та умови, необхідні для отримання статусу міжнародного фінансового центру (10 балів).
2. Назвіть основні переваги та недоліки використання єврооблігацій для емітента (10 балів).
3. Тести (10 тестових завдань x 2 бали).

Відповідь: 1. Об'єктивною основою становлення міжнародного фінансового ринку стали розвиток міжнародного поділу праці, інтернаціоналізація суспільного виробництва, концентрація і централізація фінансового капіталу. Для того, щоб перетворитись у розвинутий міжнародний фінансовий центр, здатний обслуговувати зростаючі світові потоки капіталу між собою та іншими міжнародними, регіональними та місцевими фінансовими ринками, центр має володіти всіма необхідними елементами підтримки як своїх національних, так і міжнародних операцій. Основні умови необхідні для отримання статусу міжнародного фінансового центру:

- економічна свобода;
- стабільна валюта та стійка фінансова система;
- ефективні фінансові інститути й інструменти;
- активні та мобільні ринки – комплексні ринки;
- сучасні технології та засоби зв'язку;
- фінансові спеціальні знання та людський капітал;
- підтримка відповідного правового та соціального клімату, створення сприятливих умов для міжнародних потоків капіталу.

2. Переваги використання єврооблігацій для емітента.

- 1) можливість залучити значні ресурси в іноземній валюті на 5-7 років;
- 2) емісія єврооблігацій є альтернативою синдикованому кредитуванню і дозволяє уникнути багатьох юридичних обмежень;
- 3) у компанії з'являється можливість управляти об'ємом боргу через достроковий викуп на вторинному ринку;
- 4) отримання міжнародного кредитного рейтингу знизить вартість запозичень при наступних банківські позики.

Недоліки:

- 1) великі транзакційні витрати;
- 2) період підготовки емісії – до 3-4 місяців, що довше, ніж процес отримання кредиту;
- 3) кредитний рейтинг позичальника визначається з урахуванням кредитного рейтингу держави, і, за загальним правилом, не може його перевищити. Для отримання синдикованого кредиту рейтинг не потрібен.